

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Mandatno-imunitetna komisija

7

Številka: 020-03-9/2019/9
Ljubljana, 10. 9. 2019

Mandatno-imunitetna komisija je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), oblikovala naslednje

P o r o č i l o

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem svetu - zakonodajna iniciativa

Mandatno-imunitetna komisija (v nadaljnjem besedilu: komisija) je na 7. izredni seji 9. 10. 2019 obravnavala zakonodajno iniciativo - Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem svetu, ki jo je v obravnavo Državnemu svetu predložil državni svetnik Alojz Kovšca.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Pobudnik za sprejem predloga zakona, državni svetnik Alojz Kovšca je komisiji pojasnil ključni namen in cilje za vložitev in sprejem zakonodajne iniciative. Pojasni je, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije 29. 11. 2018 z odločbo U-I-349/18, Mp-1/18, Mp-2/18 odločilo, da je 50. člen Zakona o državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo) v neskladju z Ustavo Republike Slovenije. Sporna določba določa pravno sredstvo (pritožbo) člana Državnega sveta, katerega mandat ni bil potrjen. Ustavno sodišče je Državnemu zboru naložilo, da mora navedeno ugotovljeno protiustavnost odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Do drugačne zakonske ureditve lahko vloži pritožbo zoper odločitev Državnega sveta, sprejeto v postopku potrjevanja mandatov članov Državnega sveta, vsak kandidat in predlagatelj kandidata.

Zahtevek za spremembo Zakona o državnem svetu je sicer naslovljen na Državni zbor, vendar spričo zamenjave mandatov na izrednih volitvah v Državnem zboru in opravljenih pogovorih z vodjami poslanskih skupin, v Državnem zboru prevladuje mnenje, da bi bilo prav, da predlog zakona, s katerim se odpravljajo neustavnosti pripravi in vloži v zakonodajni postopek Državni svet. V skladu s tem je Služba za pravne in analitične zadeve Državnega sveta pripravila novelo zakona in tekom priprave pridobila tudi relevantna mnenja pravne stroke izven Državnega sveta. Mnenja Ustavnega sodišča o predlogu zakona ni bilo mogoče pridobiti, ker Ustavno

60
LET
STAVBE

sodišče ni pristojno za presojo predlogov zakonov, ampak zgolj že veljavne zakonodaje.

Pravno vsebino predloga zakona je predstavil sekretar Državnega sveta, dr. Dušan Štrus. Po njegovih pojasnilih gre za zahtevno zakonodajno iniciativo, ki rešuje problematiko volilnega spora. Ustavno sodišče že več let ugotavlja, da ni učinkovitega sodnega varstva v primeru volitev in to ne samo v primeru volitev v Državni svet, učinkovitega sodnega varstva ni tudi v primeru referendumu niti v primeru volitev v Državni zbor. Gre za predlog, ki skuša zagotoviti kar najbolj učinkovito sodno varstvo. Težava obstoječe ureditve je da Zakon o državnem svetu volilnega spora sploh ne ureja, ampak je zanj določena smiselna uporaba Zakona o volitvah v državni zbor. Glede na to, da se volitve v Državni svet in volitve v Državni zbor med seboj pomembno razlikujejo in da se sodišča pri odločanju v volilnih sporih soočajo s številnimi težavami je treba volilni spor, ki se nanaša na volite v Državni svet, urediti posebej. Ustavno sodišče opozarja, da v okviru obstoječe ureditve kandidati napadajo eden drugega in interesne organizacije ter s pravnimi sredstvi izločajo svoje nasprotnike namesto da bi dopustili volilno tekmo in se med sabo bojevali za pridobljene glasove. Prav temu se je treba v volilnem postopku pred volilnim dnem izogniti. Da bi bilo sodno varstvo lahko učinkovito, mora biti v fazi pred volilnim dnem, tako imenovan a priori volilni spor čim bolj omejen. Mogoče mora biti samo eno pravno sredstvo o katerem se odloči v kratkih rokih, odločati pa mora zgolj eno sodišče. Na drugi strani Ustavno sodišče želi, da je po volilnem dnevu mogoč volilni spor v celoti. Problem sedanje ureditve je, da je prvi volilni sodnik Državni svet. Državni svet ni usposobljen, da bi lahko izvedel popolno kontradiktornost postopka, zlasti ne na dan konstitutivne seje v okviru Mandatno-imunitetne komisije, kakor to zahteva Ustavno sodišče. Tako se s predloženo zakonodajno iniciativo volilni spor prenaša iz Državnega sveta na Državno volilno komisijo. Državna volilna komisija je za izvedbo tovrstnega postopka usposobljena, saj je vodi volitve in po izvedenih volitvah lahko izvede celoten kontradiktoren postopek ter po izvedeni prvi seji Državnega sveta preveri vse morebitne nepravilnosti, ki so vplivale ali bi lahko vplivale na volilni rezultat. Zoper odločitev Državne volilne komisije je mogoča tožba na Vrhovno sodišče, ki preveri odločitev Državne volilne komisije, kot tudi vse ostale navedbe. Ustavna pritožba na Ustavno sodišče je mogoča zgolj v primeru kršitve ustavne pravice, v tem primeru volilne pravice. Na ta način je omogočeno učinkovito sodno varstvo izvedenih volitev v Državni svet in obenem omogočeno tudi normalno delovanje Državnega sveta. Državni svet še vedno ohranja institut potrjevanja mandatov, mandate potrди tistim državnim svetnikom, ki jim je izdano potrdilo s strani Državne volilne komisije, ni pa več volilni sodnik.

Predstavnica Ministrstva za javno upravo, pristojnega resornega ministrstva za volilno zakonodajo je pojasnila, da je v okviru ministrstva na podlagi odločbe Ustavnega sodišča iz januarja 2018 v pripravi sprememba Zakona o referendumu in ljudski iniciativi. Tudi v okviru tega zakona je referendumski sodnik s polno jurisdikcijo Vrhovno sodišče.

Glede vprašanja komisije o možnosti, da bi bil predlog zakona tekom zakonodajnega postopka v Državnem zboru amandmiran, je pobudnik pojasnil, da je verjetnost

takšnih sprememb minimalna, ni pa je mogoče povsem izključiti, vendar trenutno nobena izmed poslanskih skupin ne kaže interesa po participaciji pri formiranju predložene zakonske novele.

Glede vprašanja komisije o postopkih določanja elektorjev za predstavnike funkcionalnih interesov, kjer so se v preteklosti že pojavljale težave, je pobudnik pojasnil, da je namen predložene zakonodajne iniciative v prvi vrsti določiti učinkovito ureditev volilnega spora in določiti postopek, ki ne bo onemogočal konstituiranja Državnega sveta. Namen je, da volilne spore razrešujejo organi, ki to že počnejo in imajo za to tudi vso potrebno infrastrukturo. Določanje elektorjev po posameznih segmentih, ki so zastopani v Državnem svetu, so dobro definirani, a se ureditve med seboj bistveno razlikujejo. Do sporov je prišlo v dejavnostih, ki so mejne, kjer je eno izmed relevantnih vprašanj ali mora posameznik dejavnost opravljati kot poklic ali zadošča zgolj ukvarjanje z dejavnostjo. Da bi se ob naslednjih volitvah izognili odprtim vprašanjem glede določanja elektorjev, bi bilo smiselno preudariti ali naj Državni svet, natančneje Mandatno-imunitetna komisija v povezavi s Komisijo za državno ureditev v zadnjem letu pred volitvami postavi eksplicitna vprašanja in pridobi odgovore, ki bodo jasneje definirali, kdo je upravičen kandidirati za člana Državnega sveta in kdo ne.

Člani komisije so predlagano zakonsko novelo soglasno podprli.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen državni svetnik Franci Rokavec.

Predsednik
Franci Rokavec, l. r.